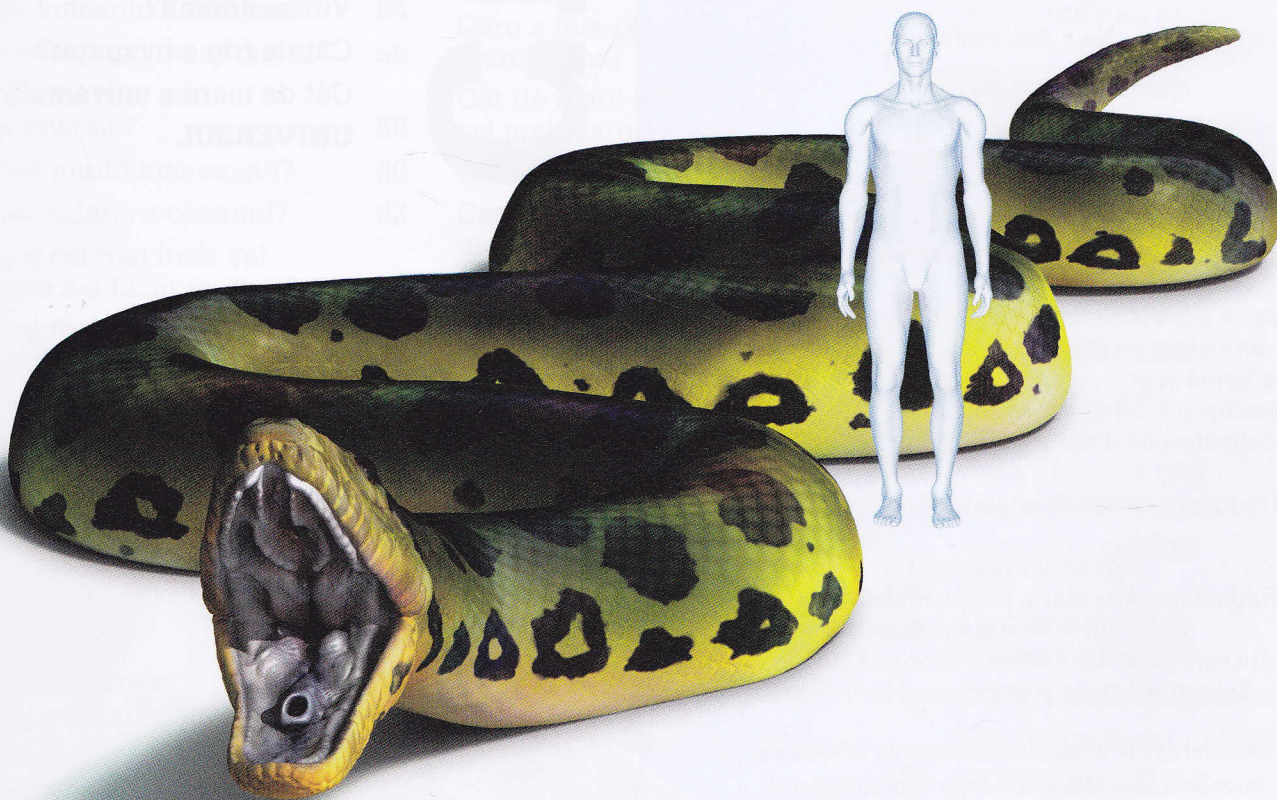

INCREDBIL dar ADEVĂRAT!

O EDIȚIE LITERA

LONDRA, NEW YORK, MÜNCHEN,
MELBOURNE ȘI DELHI

It Can't Be True!

Copyright © 2013 Dorling Kindersley Limited
O companie Penguin Random House
Toate drepturile rezervate

Senior editor Rob Houston

Editori Helen Abramson, Wendy Horobin,
Steve Setford, Rona Skene

Director artistic Phil Ormerod

Designeri David Ball, Peter Laws,
Clare Marshall, Anis Sayyed, Jemma Westing

Ilustratori Adam Benton, Stuart Jackson-Carter,
Anders Kjellberg, Simon Mumford

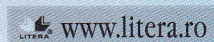
Cercetare iconografică Aditya Katyal, Martin Copeland

Editura Litera

O.P. 53, C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 90; 031 425 16 19; 0752 548 372
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe

Incredibil, dar adevărat!

Copyright © 2016 Grup Media Litera
pentru versiunea în limba română
Toate drepturile rezervate

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă, stocată
într-un sistem de regăsire a datelor sau transmisă în
nicio formă și prin niciun mijloc, electronic, mecanic,
prin fotocopiare, înregistrare sau altfel, fără permisiunea
deținătorului drepturilor de autor și a editurii.

Traducere din limba engleză: Gabriel Drăghici

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactare: Ana Maria Datcu, Ilieș Câmpeanu

Corectură: Georgiana Enache

Prelucrare copertă: Vladimir Zmeev, Vlad Panfilov

Tehnoredactare și prepress: Marin Popa

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Incredibil, dar adevărat! / trad. Gabriel Drăghici. –

București: Litera, 2016

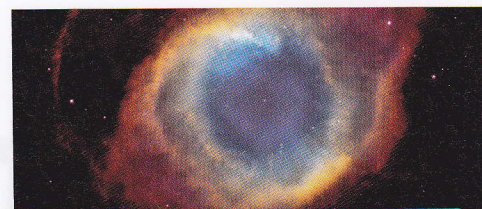
ISBN 978-606-33-0378-4

I. Drăghici, Gabriel (trad.)

087.5:008

Tipărit în Slovacia

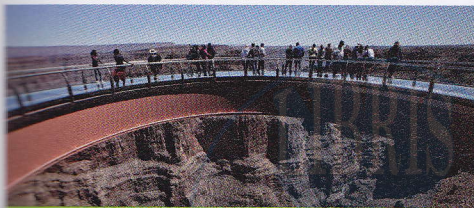
CUPRINS

Dincolo de această lume

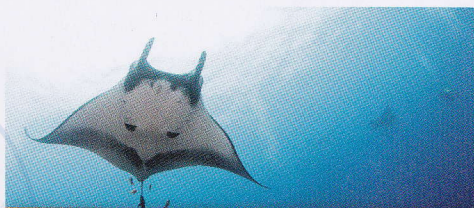
Cât de mare e Soarele?	6
Cât de mare e Luna?	8
Cât de mari sunt planetele?	10
Cât de mari sunt sateliții planetelor?	12
Cât de mare e Jupiter?	14
Cât de mare e un asteroid?	16
Cât de mare e o cometă?	18
Care e cel mai mare canion?	20
SISTEMUL SOLAR	22
Cât de mare e cea mai mare stea?	24
Care e cel mai greu corp din univers?	26
Viteza luminii?	28
Cât de frig e în spațiu?	30
Cât de mare e universul?	32
UNIVERSUL	34

Uimitorul Pământ

Care e cel mai mare continent?	38
Care e cea mai mare țară?	40
Care e cel mai mare lac?	42
Care e cel mai mare fluviu?	44
Care e cea mai înaltă cascadă?	46
Care e cea mai mare peșteră?	48
Cât de înalt este Everestul?	50
Cât de înalte sunt dunele?	52
Cât de puternic a fost vulcanul Krakatau?	54
Care e cel mai mare crater?	56
Care sunt cele mai mari cristale?	58
Cât de multă apă există?	60
Cât de adânc e oceanul?	62
Care e cel mai înalt val pe care s-a făcut surfing?	64
Care a fost cel mai mare aisberg?	66
Și dacă gheața s-ar topi?	68
PĂMÂNTUL	70
Unde ninge cel mai mult pe Pământ?	72
Unde a căzut cea mai mare grindină?	74
VREMEA	76
Cea mai mare catastrofă naturală	78
Câți oameni trăiesc acum în China?	80
Cât de repede crește populația lumii?	82

Oameni și alte forme de viață

Cât sânge pompează inima?	86
Cât de lungi sunt vasele de sânge?	88
Cât aer respiri în timpul vieții?	90
Cât de grele sunt oasele?	92
Cine are cei mai mari ochi?	94
Cine are cei mai mari dinți?	96
CORPUL	98
Care e cel mai mare organism viu?	100
Care e cel mai mare animal?	102
Care a fost cel mai mare dinozaur?	104
Care a fost cel mai mare prădător de uscat?	106
Care a fost cel mai mare șarpe?	108
Cât de mare a fost cel mai mare rechin?	110
Cât crește un păianjen?	112
Care este cea mai mare insectă?	114
Cine a avut cele mai lungi aripi?	116
Care e cea mai mică pasăre?	118
Ce pasăre a făcut cel mai mare ou?	120
Cât poate zbura o pasăre?	122
Care e cel mai bătrân copac?	124
Care sunt cele mai longevive animale?	126
VIETUITOARELE	128
Cine este cel mai rapid alergător?	130
Ce animal poate sări cel mai departe?	132
Cine zboară cel mai repede?	134
Cine e cel mai rapid înotător?	136
Cât de adânc ajung animalele?	138
Cât de puternică este o furnică?	140
ANIMALELE	142

Performanțe inginierești

Care este cea mai rapidă mașină?	146
Care este cel mai rapid tren?	148
Care este cea mai rapidă aeronavă?	150
Care a fost cea mai mare aeronavă?	152
Care este cea mai rapidă ambarcațiune?	154
Cât de mare e un superpetrolier?	156
Cât poate duce un vapor?	158
Cât de puternică este o navetă spațială?	160
Până unde au ajuns oamenii în spațiu?	162
De la ce înălțime s-a sărit cu parașuta?	164
TRANSPORTURI	166
Cât de mic e cel mai mic computer?	168
Câte cărți poți pune pe un flash drive?	170
COMPUTERELE	172
Care e cea mai înaltă clădire?	174
Care este cea mai mare clădire?	176
Care este cel mai înalt pod?	178
Ce greutate are Marea Piramidă?	180
Cât de adânc putem săpa?	182
Cât de mult aur există?	184
CONSTRUCȚIILE	186
Indice	188
Mulțumiri	192

Dincolo de această lume

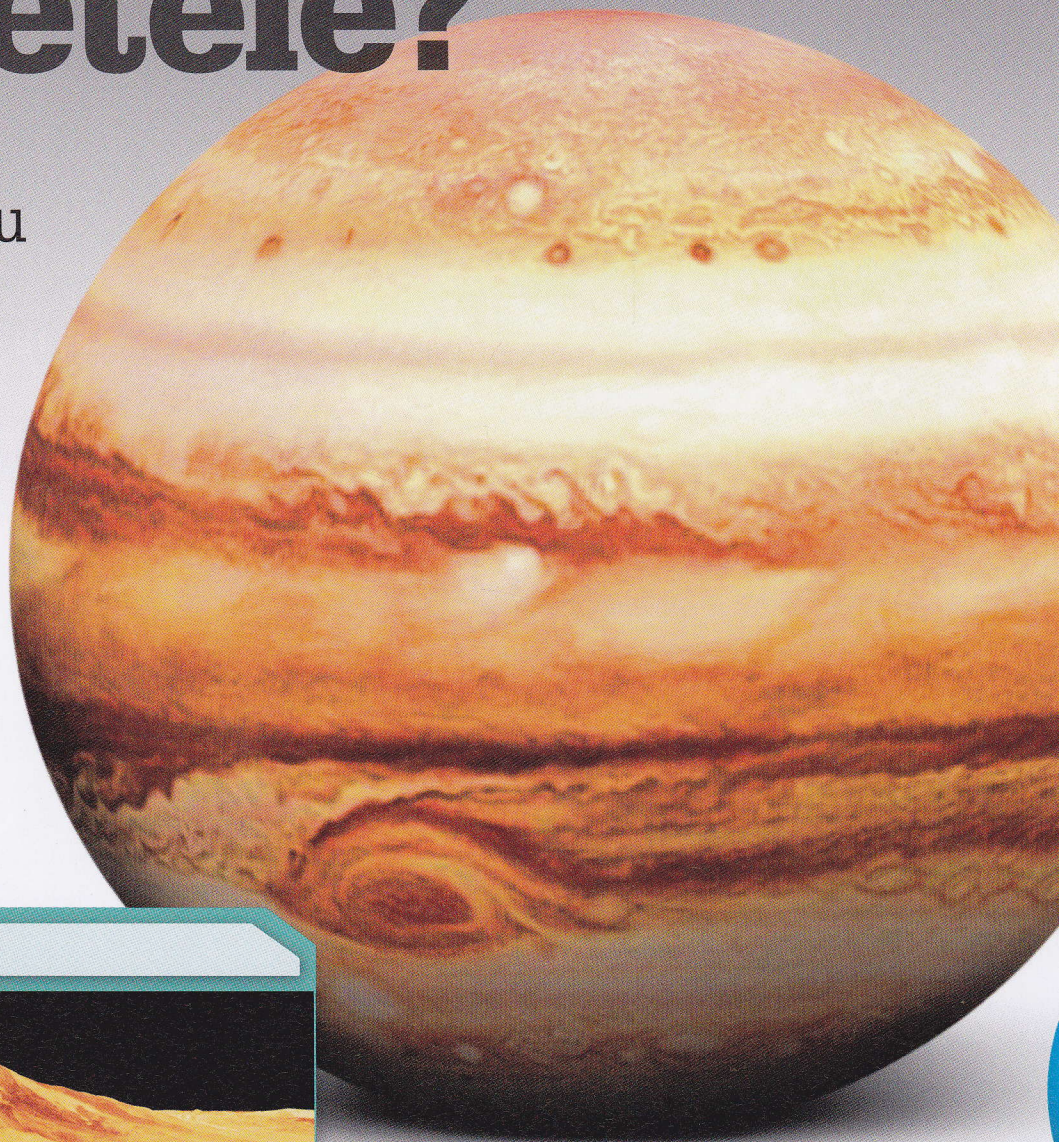
Dincolo de siguranța planetei Pământ, spațiul cosmic e un loc incredibil de ostil: imens, lipsit de aer și inimaginabil de rece. Dar e plin și de lucruri uimitoare, de la stele luminoase și lumi stranie până la sateliți misterioși, comete arzătoare și asteroizi rătăcitori.

Nebuloasa Helix e formată din nori uriași de gaz și praf emanați de o stea care moare. Se extinde cu o viteză de circa 115 000 km/h, adică de 10 ori mai mult decât viteza maximă a unei aeronave construite vreodată de om, racheta North American X-15.

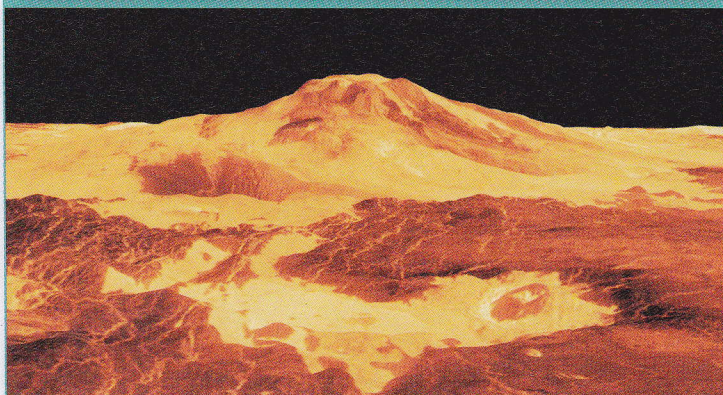
Cât de mari sunt planetele?

Planetele din sistemul nostru solar **variază ca mărime.**

Unele sunt **mici și solide**, altele sunt **sfere enorme de gaz.**

OTRĂVITOAREA VENUS

Planeta Venus are cam aceeași dimensiune și masă ca Pământul, dar e foarte diferită. Are o atmosferă densă și otrăvitoare și o temperatură la suprafață de 464°C, suficient de fierbinte pentru a topi plumbul.

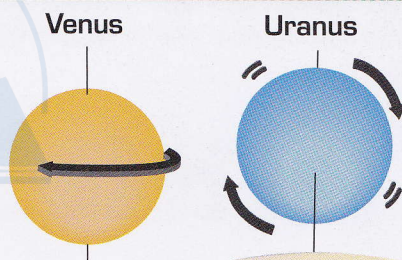
Jupiter, cea mai mare planetă, are diametrul de 139 833 km. E alcătuită mai ales din nori turbionari de gaz.

Pământul are un diametru mediu de **12 742 km**, deși, ca majoritatea planetelor, e mai bombat la ecuator. E cea mai mare dintre planetele telurice.

 DATE PE SCURT
Venus și Uranus se rotesc

În sens contrar față de celelalte planete. Uranus se rotește și în jurul axei sale puternic înclinată, așa că pare să se rotească în ambele sensuri, în funcție de polul dinspre care este privită.

Saturn e a doua planetă ca mărime, cu diametrul de 116 464 km. E alcătuită preponderent din gaze – hidrogen și heliu.

Inelele lui Saturn sunt alcătuite din praf, roci și gheață.

Ele se întind pe 280 000 km, dar au numai 1 km grosime.

Uranus are diametrul de **50 724 km** și e cea mai îndepărtată planetă care se vede cu ochiul liber. E alcătuită mai ales din gaze, dar e posibil să aibă un miez din gheață.

Neptun e compusă din gaze foarte reci. E cea mai îndepărtată planetă de Soare și are diametrul de 49 224 km.

Venus e o planetă telurică, cu diametrul de 12 104 km, aproape la fel de mare ca Pământul.

Marte are **6 799 km** diametru. E cunoscută drept „planeta roșie” datorită culorii ruginii a rocilor ei, bogate în fier.

Mercur e cea mai mică planetă, cu diametrul de numai 4 879 km. E cea mai apropiată de Soare și e alcătuită din rocă.

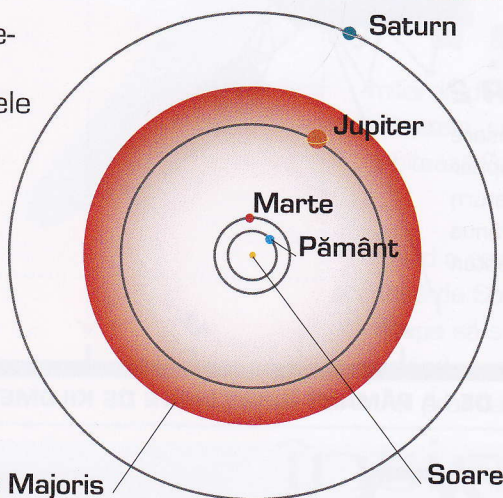
Circumferința lui Mercur e de 29 de ori mai mică decât a lui Jupiter.

Cât de mare e cea mai mare stea?

Stelele hipergigante pot fi de sute de ori mai mari decât **Soarele**. Cea mai mare stea cunoscută e numită **VY Canis Majoris** și are un diametru de aproape **2 miliarde km**.

DATE PE SCURT

Dacă s-ar afla în centrul sistemului nostru solar, VY Canis Majoris ar înghiți toate planetele interioare, telurice, inclusiv Pământul. Ar înghiți chiar și planeta Jupiter, singura ce ar supraviețui fiind Saturn! Când va începe să se stingă, peste 5 miliarde de ani, Soarele nostru va crește și va deveni o gigantă roșie, depășind orbita actuală a Pământului.

VY Canis Majoris

Soare

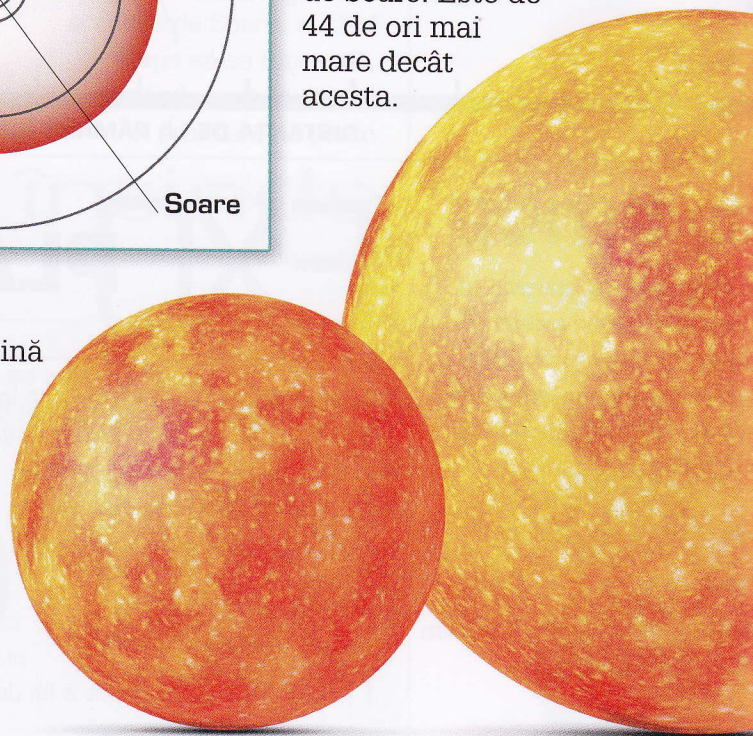
Arcturus e o stea gigantă roșie aflată la 37 de ani-lumină de Soare. Este de 25 de ori mai mare decât acesta. Pe cerul nopții, e a patra stea ca luminozitate.

Comparat cu stelele gigante, supergigante și hipergigante, Soarele nostru pare minuscul.

Soare

VY Canis Majoris are diametru de 1 400 de ori mai mare decât Soarelui.

Aldebaran e o stea gigantă roșie aflată la 67 de ani-lumină de Soare. Este de 44 de ori mai mare decât acesta.

SUPERNOVĂ

Când gigantele roșii mor, miezul lor poate colapsa sub gravitația uriașă, explodând apoi cu o forță incredibilă. Aceste explozii sunt denumite supernove; ele aruncă în spațiu materia unei stele sub forma unui nor de praf și gaz numit nebuloasă. Aceasta este Nebuloasa Crapul, care provine dintr-o stea ce a explodat în anul 1054 d.Hr.

VY Canis Majoris este o hipergigantă roșie aflată la circa 4 000 de ani-lumină distanță de Soare. Este de 1 400 de ori mai mare decât acesta, dar numai de 20–30 de ori mai grea. Straturile ei exterioare sunt foarte subțiri: de 1 000 de ori mai subțiri decât atmosfera Pământului. VY Canis Majoris arde foarte intens, producând de 500 000 de ori mai multă lumină decât Soarele. Forța cu care arde împinge în spațiu straturile exterioare subțiri.

Rigel este o supergigantă albă-albastră aflată la 860 de ani-lumină de Soare. Este de circa 75 de ori mai mare decât acesta. În ciuda distanței față de Pământ, e atât de luminoasă încât încă este una dintre cele mai strălucitoare stele de pe cerul nostru.